

Doç. Dr. Ali EKİN

**DENİZ İŞ HUKUKUNDA
İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ
VE SONUÇLARI**
(İş Kanunu Karşılaştırmalı)

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024

Ekim 2024

ISBN: 978-625-6134-25-6

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Sevgili Çocuklarım,
Nur ve Hüseyin Efe EKİN'e...

ÖNSÖZ

İş Kanunu, 4857 Sayılı İş Kanunu olarak bilinen ve 10.06.2003 tarihinde Resmî Gazete yayınlanarak yürürlüğe giren bir kanundur. Deniz İş Kanunu ise 29.04.1967 tarihinde Resmî Gazete yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Belirtilen Kanunlar arasında yürürlük bakımından oldukça uzun yıllar olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Deniz İş Kanunu dinamik yapısını kaybederken İş Kanunu'nun da dinamik yapı içerisinde olduğu görülmektedir. Çalışmamızda, İş Kanunu ve Deniz İş Kanunu'nda iş sözleşmesinin feshi ve sonuçlarını karşılaştırmalı olarak inceleyerek araştırmacılara her iki kanun açısından da aynı anda ulaşabilecekleri farklılıkları sunulmaktadır. Çalışmada, iş sözleşmesinin feshi, işçi ve işverenin hak ve yükümlülükleri, yargılama süreçleri ve uyuşmazlıkların çözümü konuları genel hatlarıyla incelenerek konuyla ilgilenen herkese faydalı olması amaçlanmaktadır.

Çalışmamızın hazırlık sürecinde ve akademik hayatımın tüm aşamalarında maddi manevi hiçbir zaman desteğini esirgemeyen üzerimde emekleri büyük olan değerli hocalarım Prof. Dr. Haluk Hadi Sümer'e, Prof. Dr. M. Fatih Uşan'a ve Prof. Dr. N. Binnur Tulukçu'ya, sevgili eşim Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül Ekin'e, asistanım Şeymanur Simge Uyumaz'a, Av. Seyyid Talha Bircan'a, İpek Mengilli'ye ve Zeynep Banu Abdulhakimoğulları'na, çalışmamızı kitaplaştıran Filiz Kitabevi çalışanlarına teşekkür ederim.

Doç. Dr. Ali EKİN

İstanbul 2024

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
------------	---

1.BÖLÜM DENİZ İŞ HUKUKUNA GİRİŞ

§1. GENEL BİLGİLER.....	3
I. DENİZ İŞ HUKUKU KAVRAMI	3
II. DENİZ İŞ KANUNUNUN MEVZUATTAKİ YERİ	4
III. DENİZ İŞ HUKUKUNUN KAPSAMI VE UYGULAMA ALANI.....	11
IV. DENİZ İŞ HUKUKUNDA KAVRAMLAR.....	22
A. TEMEL KAVRAMLAR.....	22
1. Terimler	22
a. Gemiadamı	22
b. Armatör	22
c. Kaptan	23
d. Gemi Müdürü	23
e. Kılavuz Kaptan	23
f. Zabıt	23
g. Tayfa	23
h. Sandal	23

i. Mavna.....	24
j. Şat.....	24
k. Salapurya	24
l. Vapur.....	24
m. Feribot.....	25
n. Çektiri	25
o. Motorbot	25
p. Yat	25
q. Palamar Motoru	26
r. Bağlama Limanı	27
2. Önemli Belgeler.....	28
a. Gemi Tasdiknamesi.....	28
b. Denize Elverişlilik Belgesi	28
c. Yola Elverişlilik Belgesi	29
d. İş Teftiş Belgesi	30
e. Gemi İaşe İzleme Defteri	30
f. Ücret Defteri.....	31
g. Gemi Jurnalı	31
h. Gemiadamları Listesi.....	32
i. Liman Çıkış Belgesi	33
j. Denizde Çalışma Sertifikası ve Çalışma Uygunluk Belgesi.....	35
k. Finansal Güvence Belgesi	35
B. DENİZ İŞ SÖZLEŞMESİ.....	36
1. Deneme Süresi.....	37

2. Yazılı Olması Gereken Sözleşmeler	38
3. Deniz İş Hukukunda Sözleşmelere İlişkin Sorular	39
C. ÇALIŞMA BELGESİ	41
1. Çalışma Belgesi Kavramı	41
2. Çalışma Belgesine İlişkin Sorular	42
D. DENİZ İŞ HUKUKUNDA ÇALIŞMA SÜRELERİ VE ARA DİNLENME	43
1. Çalışma Saatleri.....	43
2. Ara Dinlenme.....	45
3. Çalışma Süresi ve Ara Dinlenmesine İlişkin Sorular	53
V. DENİZ İŞ KANUNUNDA İŞ KANUNUNA ATIF YAPILAN DÜZENLEMELER	55
A. DENİZ İŞ KANUNU'NDAKİ DÜZENLEMELER ve İŞ KANUNU KARŞILIĞI	55
1. Engelli ve eski hükümlü çalıştırma	55
2. Asgari ücret.....	59
3. Ücret kesintisi	59
4. Denetim ve teftiş.....	60
B. TÜM KANUNLAR KAPSAMINDAKİ İŞÇİLERE UYGULANACAK İŞ KANUNU HÜKÜMLERİ	62
1. Analık halinde çalışma ve süt izni	62
2. Asgari ücret.....	63
VI. İDARİ PARA CEZALARI	64
VII. DENİZ İŞ HUKUKUNDA SÜRELER	68

2.BÖLÜM

DENİZ İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ VE İŞÇİLİK ALACAKLARI

§2. FESİH ve FESİH SONRASI İŞÇİLİK ALACAKLARI.....	73
I. İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ.....	73
A. HAKLI NEDENLE BİLDİRİMSİZ FESİH	75
B. İŞÇİ TARAFINDAN HAKLI NEDENLE FESİH	76
C. İŞVEREN TARAFINDAN HAKLI NEDENLE FESİH	77
D. HAKSIZ FESİH	79
E. GEÇERLİ NEDENLE BİLDİRİMLİ FESİH (İŞ GÜVENCESİ)	79
F. DENİZ İŞ HUKUKUNDA FESİHLER	81
1. Kanunda Yer Alan Fesihler.....	81
2. İş Güvencesine İlişkin Fesih.....	87
G. FESİHLERE İLİŞKİN SORULAR	94
II. FESHE BAĞLI İŞÇİLİK ALACAKLARI	97
A. KIDEM VE İHBAR TAZMİNATI	97
1. Kıdem Tazminatı	97
2. İhbar Tazminatı.....	105
3. Kıdem ve İhbar Tazminatına İlişkin Sorular	108
B. YILLIK İZİN ÜCRETİ VE DİĞER ÜCRETSİZ İZİNLER.....	111
1. İş Kanunu'nda Yer Alan Düzenlemeler	111
2. Deniz İş Kanunu'nda Yer Alan Düzenlemeler	117
3. Deniz İş Kanunu'nda Yıllık İzin Konusunda Anayasa'ya Aykırılık Sorunu	120

4. Ölüm, Doğum ve Ücretsiz İzinler	123
5. Yıllık İzne İlişkin Sorular	125
III. FESHE BAĞLI OLMAYAN İŞÇİLİK ALACAKLARI	127
A. FAZLA MESAI	127
1. Fazla Mesai Hesabında Dikkate Alınacak Yüzdellik Oran.....	137
2. Fazla Çalışma Hesaplaması.....	147
3. Deniz İş Kanunu'nda Fazla Çalışmaya İlişkin Sorular .	149
B. ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİL VE HAFTA TATİLİ	154
1. Ulusal Bayram ve Genel Tatil	154
2. Hafta Tatili.....	155
3. Hafta Tatili ve Genel Tatil Ücreti Hesaplaması	158
4. Hafta Tatili ve Genel Tatil İçin Sorular	160
IV. FAİZ TÜRLERİ.....	161

3.BÖLÜM

DENİZ İŞ HUKUKUNDA YARGILAMA

§3. DENİZ İŞ YARGISI.....	165
I. KAYNAKLAR.....	165
II. DAVA ŞARTI ARABULUCULUK.....	166
III. GÖREVLİ ve YETKİLİ MAHKEME.....	171
A. GÖREVLİ MAHKEME.....	171
B. YETKİLİ MAHKEME	180

IV. TARAF SIFATI.....	183
V. YARGILAMA USULÜ.....	185
VI. İSPAT YÜKÜ	189
A. GENEL KURAL.....	189
B. İSPAT YÜKÜNDE GENEL KURALIN İSTİSNALARI ...	191
C. OLAĞAN DURUMUN AKSİNİN İSPATI	191
D. İSPAT YÜKÜNÜN KANUNLA DÜZENLENDİĞİ DURUMLAR.....	192
VII. KARİNELER	192
A. KANUNİ KARİNELER.....	193
B. FİİLİ KARİNELER	194
SONUÇ	195
KAYNAKÇA.....	197
GÜNCEL HALİYLE DENİZ İŞ KANUNU	203

KISALTMALAR CETVELİ

AB	: Avrupa Birliđi
AY.	: Anayasa
AYM.	: Anayasa Mahkemesi
DİK.	: Deniz İş Kanunu
HMK.	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
IMO	: Birleşmiş Milletler Denizcilik Örgütü
İK.	: İş Kanunu
İM.K.	: İş Mahkemeleri Kanunu
KKY.	: Kılavuz Kaptanlar Yönetmeliđi
MARPOL	: Gemilerden Kaynaklanan Kirlenmeyi Önleme Uluslararası Konvansiyonu
MLC	: Denizcilik Çalışma Sözleşmesi
SOLAS	: Denizde Can Güvenliđi Uluslararası Sözleşmesi
STCW	: Gemi Adamlarının ,Eđitim Belgelendirme ve Vardiya Tutma Standartları
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMK.	: Türk Medeni Kanunu
TTK.	: Türk Ticaret Kanunu
UBGT.	: Ulusal Bayram ve Genel Tatil
YİY.	: Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliđi

GİRİŞ

İş Kanunu ve Deniz İş Kanunu'nda iş sözleşmesinin feshi ve sonuçları arasında birçok benzerlik ve farklılık bulunmaktadır. Çalışmamız, konuyu detaylı bir şekilde incelemekte ve işyerinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların yargılama süreçlerini de değerlendirmektedir.

İş Kanunu, 4857 Sayılı İş Kanunu olarak bilinen ve 10.06.2003 tarihinde Resmî Gazete yayınlanarak yürürlüğe giren bir kanundur. Bu Kanun, işveren ve işçi arasındaki iş ilişkisini düzenlemektedir. İş Kanunu, iş sözleşmesinin oluşumu, ifası ve sona ermesiyle ilgili hükümler içermektedir. Deniz İş Kanunu ise 29.04.1967 tarihinde Resmî Gazete yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Konu olarak gemi işlerinde çalışan işçilerin çalışma koşullarını düzenleyen bir alandır. Bu hukuk dalı, gemi işlerinde çalışan işçilerin hak ve yükümlülüklerini belirlemektedir. Deniz İş Kanunu'nda iş sözleşmesinin feshi ve sonuçları, İş Kanunu'na göre farklılıklar içermektedir.

Çalışmamızda, İş Kanunu ve Deniz İş Kanunu'nda iş sözleşmesinin feshi ve sonuçlarını karşılaştırmalı olarak inceleyerek araştırmacılara her iki kanun açısından da aynı anda ulaşabilecekleri farklılıkları sunulmaktadır. Çalışmada, iş sözleşmesinin feshi, işçi ve işverenin hak ve yükümlülükleri, yargılama süreçleri ve uyuşmazlıkların çözümü konuları genel hatlarıyla incelenmektedir.

Çalışma içerisinde İş Kanunu kapsamında konuları değerlendirirken “iş sözleşmesi”, Deniz İş Kanunu kapsamında konuları değerlendirirken “hizmet akdi” ve Türk Borçlar Kanunu'na ilişkin konuları değerlendirirken de “hizmet sözleşmesi” kavramlarına yer verilerek ilgili kanunlarda yer alan ifadelere bilinçli olarak bağlı kalınmıştır.

Çalışmamız avukatlar, hukuk fakültesi öğrencileri, akademisyenler ve denizcilik sektörü ile ilgilenen tüm profesyoneller için faydalı olacak şekilde tasarlanmıştır. Aynı zamanda insan kaynakları yöneticileri ve şirket avukatlarının da yararlanabileceği pratik bilgileri içermektedir.

